יום ד', כ"ט במנחם אב תשס"ו (23 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הפסיפס של הרצל [המשך המאמר מאתמול]**...**

אולי משום שהרצל התעלם מאופייה הייחודי של האנטישמיות, מן העובדה שלאורך ההיסטוריה הארוכה שלה היא תקפה תמיד את **<u>בסיס הזהות היהודית</u>** בכל דור ודור ... וכאשר השתנה בסיס הזהות, שינתה גם האנטישמיות את פניה. בעת העתיקה הדת היהודית המונותיאיסטית היא שייחדה את הזהות היהודית, וכעבור זמן היתה זו ההגדרה הלאומית, ההשתייכות התרבותית ההיסטורית לעם היהודי, אשר הבדילה את היהודים מסביבתם. ואילו היום, עם היחלשות התודעה הדתית בקרב רבים מן היהודים, נעשתה מדינת ישראל לאחד הגורמים החשובים בהגדרת הזהות היהודית. עבור יהודים רבים בתפוצות, המדינה היא שעומדת בשורש זהותם כיהודים; לכן מכוונת היום האנטישמיות כלפיה.

תמורה עמוקה זו שחוללה הקמתה של ישראל בעולם היהודי הותירה את רישומה גם - ואולי בעיקר - בתנועות אשר בעבר נטו להתנגד לרעיון הציוני. התנועה הרפורמית היא דוגמה מובהקת לכך. כאשר הציג הרצל את חזונו קמו לו מתנגדים רבים מקרב מנהיגי הזרם הרפורמי. אלה האמינו שייעודם ההיסטורי של היהודים הוא להיות לאור לגויים, לשבת בקרבם ולהפיץ ביניהם את ערכיה הנעלים של היהדות. לפיכך הם התנגדו בתוקף לקריאתו של הרצל להקמת מדינה יהודית נפרדת ועצמאית, וראו ברעיון הזה בגידה בשליחותם ההיסטורית של היהודים. ואולם היום, לא זו בלבד שיחסו של הזרם הרפורמי למדינה השתנה כליל, אלא שההזדהות עם ישראל היתה לאחד מדגליה הבולטים של התנועה - עד כדי כך שלא ניתן לקבל הסמכה לרבנות בקהילותיה בלא ללמוד ולשהות כשנה בארץ ולהכיר אותה מקרוב.

עבורנו, יוצאי ברית־המועצות, התגבשות מעמדה של ישראל כנושאת לפיד הזהות היהודית איננו רק תהליך תיאורטי כי אם חוויה אישית מוחשית ביותר. נולדנו לתוך יהדות אשר המכבש הסובייטי כמעט לא הותיר ממנה זכר. הכרנו היטב את הבדיחות האנטישמיות שנשמעו בסביבתנו, אך על שורשינו שלנו לא ידענו דבר. כך היה עד לשנת 1967. בחודשים ש**קדמו** למלחמה התעצמו האנטישמיות והשׂנאה כלפינו והרקיעו שחקים, ופתאום, בתוך שישה ימים דרמטיים, השתנתה האווירה מן הקצה אל הקצה. הקריאה שנישׂאה מירושלים, **"הר הבית בידינו"**, חדרה דרך מסך הברזל וחיברה אותנו באורח מיסטי כמעט אל עמנו. הייתה זו קריאה ממעמקי עברנו, ממעמקי אלפי שנות ההיסטוריה שלנו. שוב לא היינו תלושים ומבודדים. השתייכנו למשהו כביר, גם אם עדיין לא ידענו מהו בדיוק. קומתנו נזקפה. עדיין סבלנו מהצקות על רקע אנטישמי אך שוב לא היינו פחדנים נלעגים. וכך, באופן אינסטינקטיבי, בלי שהיתה לנו זיקה ממשית כלשהי ליהדות, הפכנו לציונים. ישראל מילאה את החלל הריק שהותיר בנו המכבש הסובייטי; עבורי - הייתה הרגשת הקשר הזאת לישראל עוגן ותקווה במשך השנים הארוכות בכלא. גם בשעותיי הקשות ביותר ידעתי ללא כל ספק כי העם היהודי ומדינת ישראל לא ינטשו אותי, כי יש מדינה העומדת מאחורי. [בע"ה, יבוא ההמשך...]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **<u>רביעי</u>**
בשׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל